

Warszawa, 23 grudnia 2025 r.

Rozszerzenie opłaty CBAM zwiększyłoby dochody własne UE

Z szacunków Polskiego Instytutu Ekonomicznego wynika, że rozszerzenie opłaty CBAM to jedyny wariant z istotnym wpływem dla wspólnego budżetu europejskiego. Rozszerzenie opłaty na cały przemysł (CBAM All) mogłoby wygenerować dochody rządu 0,177 proc. PKB UE-27, przy założeniu ceny uprawnień na poziomie 75 EUR/tCO₂. Z kolei objęcie mechanizmem tylko sektorów objętych ETS oznacza dochody do 0,950 proc. PKB UE-27. Oznacza to, że potencjalne dochody byłyby nawet 7-krotnie wyższe niż w obecnie obowiązującej formie opłaty – PIE szacuje potencjalny wpływ z nierozszerzonego CBAM na ok. 0,023 proc. PKB UE-27. Z tych kwot 75 proc. trafiłoby do wspólnego budżetu UE-27 jako nowe źródła dochodów UE, pozostałe 25 proc. pozostałoby w kraju pobierającym opłatę jako rekompensata za koszty poboru. Powyższe instrumenty wspierają unijny przemysł i chronią przed deindustrializacją. Kosztem jest jednak spadek PKB na skutek ograniczenia korzyści z handlu. Przy założeniu ceny uprawnień do emisji na poziomie 75 EUR/tCO₂ CBAM może doprowadzić do jednorazowej utraty PKB rządu ok. 0,013 proc. dla UE-27 oraz 0,03 proc. dla Polski. Rozszerzenie do CBAM All zwiększa ten koszt do odpowiednio 0,12 oraz 0,33 proc. To główne wnioski z raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego „Rozszerzenie CBAM jako potencjalne źródło dochodów własnych UE”.

Dotychczasowe dochody z CBAM są niewielkie

CBAM (*Carbon Border Adjustment Mechanism*) jest mechanizmem dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂. Celem opłaty jest uzupełnienie unijnego systemu handlu emisjami EU ETS o lukę związaną z wymianą międzynarodową, co ma pozwolić na wyrównanie kosztów działalności europejskiego przemysłu energochłonnego względem podmiotów spoza UE. Jednocześnie przychody uzyskane z CBAM mogą zwiększyć wspólny budżet unijny.

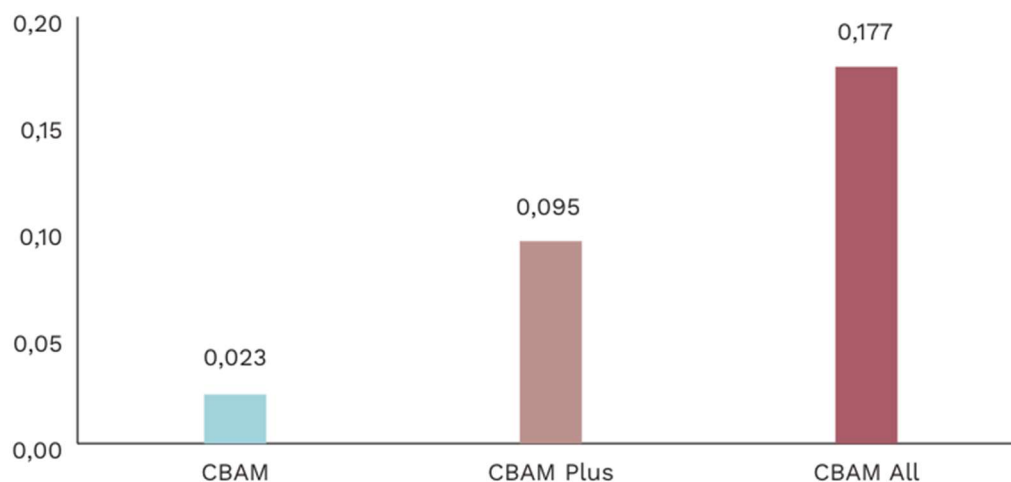
CBAM zaproponowano w 2021 r. w ramach pakietu Fit for 55. Mechanizm ma dotyczyć wyłącznie wąskiej grupy wysokoemisyjnych towarów (produkty ze stali, żelaza i aluminium, cement, nawozy, energia elektryczna oraz wodór). Przedsiębiorstwa importujące powyższe towary są zobowiązane do szacowania emisji gazów cieplarnianych powstałych bezpośrednio w procesie produkcji oraz pośrednio w związku z wykorzystaną energią elektryczną, a następnie uiszczenia za nie opłaty skalibrowanej do ceny emisji w unijnym EU ETS.

„Wspólny budżet europejski wynosi niewiele ponad 1 proc. PNB wszystkich państw członkowskich UE i nie wzrasta pomimo presji nowych wydatków, m.in. na obronność, transformację energetyczną oraz cyfrową. Dlatego też władze UE poszukują nowych źródeł finansowania, które pozwoliłyby na finansowanie unijnej polityki. CBAM miał się stać jednym z nich, tj. tzw. zasobem własnym UE, ale skala potencjalnych dochodów z tego tytułu będzie niewielka. W propozycji nowych wieloletnich ram finansowych z lipca 2025 r. dochody UE z CBAM nie przekroczą 0,01 proc. PKB UE-27 i w związku z tym nie zmieniają sytuacji. Spłata długu zaciągniętego na rzecz programu NextGenerationEU wspomagającego gospodarki państw członkowskich w trakcie pandemii wyniesie około 17-krotnie więcej.” – wskazuje Marcin Klucznik, Starszy Doradca z Zespołu Gospodarki Światowej.

Rozszerzenie CBAM znacznie zwiększyłoby dochody UE

Wprowadzenie cła węglowego na wszystkie sektory objęte systemem ETS1 (CBAM Plus) może zwiększyć dochody nawet 4-krotnie w porównaniu ze scenariuszem CBAM. Przy założeniu ceny uprawnień do emisji wynoszącej 75 EUR/tCO₂, w zależności od przyjętej metody szacowania emisyjności, pozwoliłoby ono na zebranie dochodów na poziomie 0,074-0,095 proc. PKB UE-27, czyli 13-17 mld EUR w odniesieniu do poziomu aktywności w 2024 r. Z analizy PIE wynika, że największy potencjał fiskalny jest możliwy do osiągnięcia w przypadku, gdy mechanizm wyceny emisji uwzględniałby emisje pośrednie wynikające z zużycia energii oraz byłby oparty na emisyjności w krajach produkcji danych towarów.

Wykres 1. Dochody z ceł węglowych CBAM All i CBAM Plus wobec opłaty CBAM (w proc. PKB, cena uprawnień 75 EUR/tCO₂)

Uwaga: jednorazowa utrata PKB na skutek utraty korzyści z wolnego handlu międzynarodowego oraz mniej efektywnej alokacji zasobów. W oparciu o dane o OECD o emisjach łącznych – tzn. emisjach powstałych bezpośrednio w procesie produkcji (tzn. emisje zakresu 1) oraz pośrednio w związku z wykorzystaniem energii do produkcji (tzn. emisje zakresu 2).

Źródło: opracowanie własne PIE.

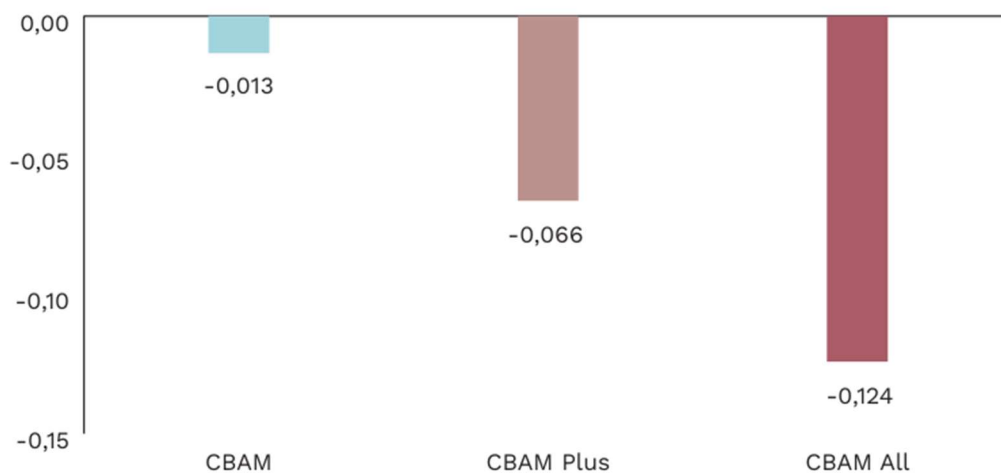
Wprowadzenie ceł CBAM Plus może zwiększyć udział przemysłu w produkcji globalnej Polski i UE o ok. 0,09-0,11 pkt. proc., przy cenach uprawnień do emisji wynoszących 75 EUR/tCO₂. W przypadku, gdyby cena uprawnień wzrosła dwukrotnie, efekt ten zwiększyłby się do 0,15-0,17 pkt. proc. Oznaczałoby to przeniesienie części łańcuchów produkcji do UE i zmniejszenie tym samym zależności importowych Wspólnoty.

Rozszerzenie cła węglowego na wszystkie sektory przemysłowe (CBAM All) oznaczałoby dodatkowy wzrost dochodów. Przy założeniu ceny uprawnień do emisji na poziomie 75 EUR/tCO₂ wyniosłyby one 0,137-0,177 proc. PKB UE-27, w zależności od wybranej metody szacowania emisyjności oraz zakresu geograficznego. Oznacza to nawet 8,5-krotny wzrost względem opłaty CBAM. Natomiast dodatkowe efekty fiskalne względem ceł CBAM Plus (ok. 2-krotny wzrost dochodów) są relatywnie mniejsze, ponieważ w tym scenariuszu rozszerzenie obejmuje sektory przemysłowe o mniejszych emisjach bezpośrednich.

Cło węglowe CBAM All mogłoby wygenerować dochody na poziomie ok. 15 proc. planowanego budżetu unijnego w perspektywie najbliższych 8 lat. Jednocześnie szerokie cła węglowe to instrument wspierający unijny przemysł i chroniący przed deindustrializacją. Kosztem rozwiązania jest jednak utrata części korzyści z wolnego

handlu oraz nieefektywnej alokacji zasobów w gospodarce, wyrażona w spadku realnego PKB. Przy założeniu ceny uprawnień do emisji na poziomie 75 EUR/tCO₂ jednorazowa utrata PKB mogłaby wynieść ok. 0,12 proc. dla UE-27 oraz 0,33 proc. dla Polski.

Wykres 2. Utrata PKB UE-27 na skutek wprowadzenia ceł węglowych CBAM All i CBAM Plus wobec opłaty CBAM (w proc. PKB, cena uprawnień 75 EUR/tCO₂)

Uwaga: jednorazowa utrata PKB na skutek utraty korzyści z wolnego handlu międzynarodowego oraz mniej efektywnej alokacji zasobów. W oparciu o dane o emisjach łącznych – tzn. emisjach powstałych bezpośrednio w procesie produkcji (tzn. emisje zakresu 1) oraz pośrednio w związku z wykorzystaniem energii do produkcji (tzn. emisje zakresu 2).

Źródło: opracowanie własne PIE.

„Zamiana opłaty CBAM na szersze cło węglowe CBAM Plus bądź CBAM All istotnie zwiększyłoby dochody wspólnego budżetu. CBAM Plus na sektory objęte systemem EU ETS może zwiększyć dochody nawet 4-krotnie, CBAM All na cały przemysł to nawet 9-krotny wzrost potencjalnych dochodów. Szacujemy, że byłoby to 31,9 mld EUR, z czego 23,9 mld EUR zasiliłoby wspólny budżet UE, a pozostała kwota – budżety państw członkowskich. Potencjał związany z rozszerzeniem opłaty CBAM wynika w dużej mierze z faktu, że wspólny unijny budżet jest stosunkowo niewielki” – zauważa Marcin Klucznik.

***

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think-tank ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji

międzynarodowej. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energia, gospodarka światowa, gospodarka cyfrowa, ekonomia behawioralna oraz procesy społeczne.

Kontakt dla mediów:

Ewa Balicka-Sawiak

Rzecznik Prasowy

T: +48 727 427 918

E: ewa.balicka@pie.net.pl